

החלטת הממשלה

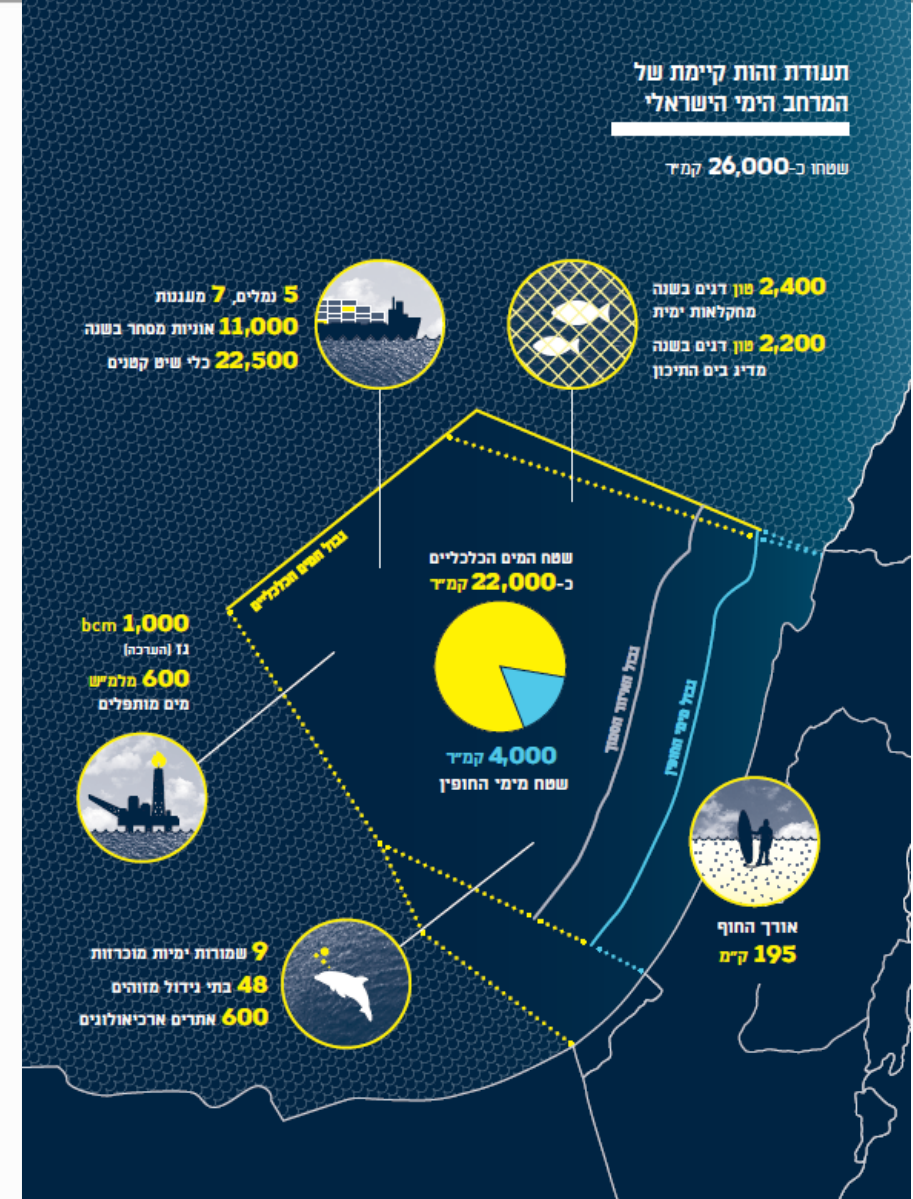
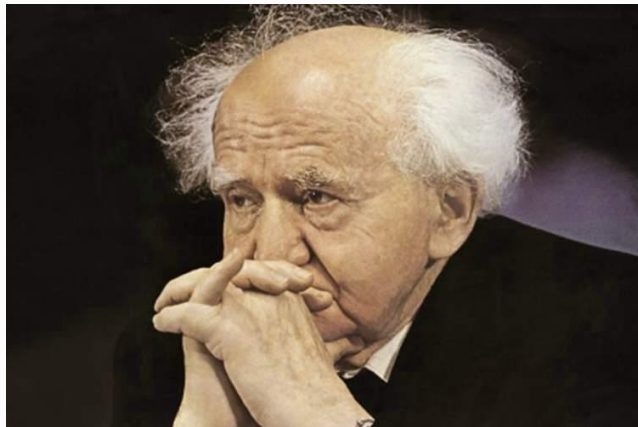
תוכנית לאומית מורחבת לניטור הים התיכון

ד"ר עינת מגל, לשכת מדען ראשי, משרד האנרגיה

21.05.2019

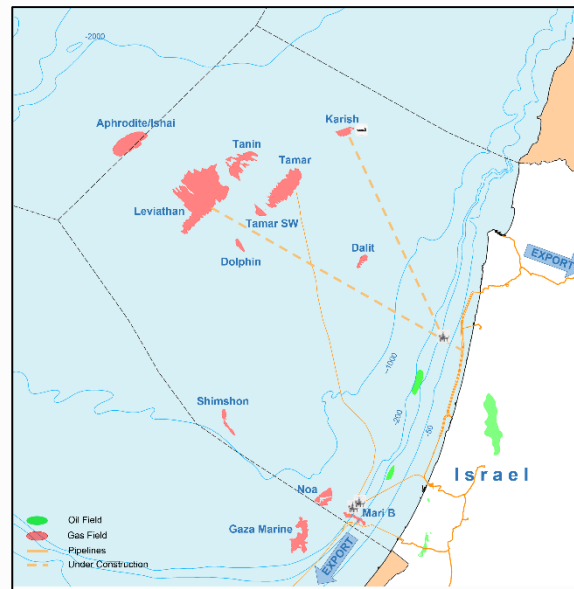
הים התיכון

"הים הגדול הזה נחשב לתחום המערבי של ארצנו. זוהי טעות נפסדת, שעלינו לעקור משורשה. מבחינה יישובית, כלכלית ופוליטית יש לראות בים התיכון לא את גבולה אלא את המשכה של ארצנו... האפשרויות הכלכליות והיישוביות הצפונות בחובה של ארצנו מקומן לא רק ביבשה אלא גם בים".
- דוד בן גוריון, "לקראת הים", 1932

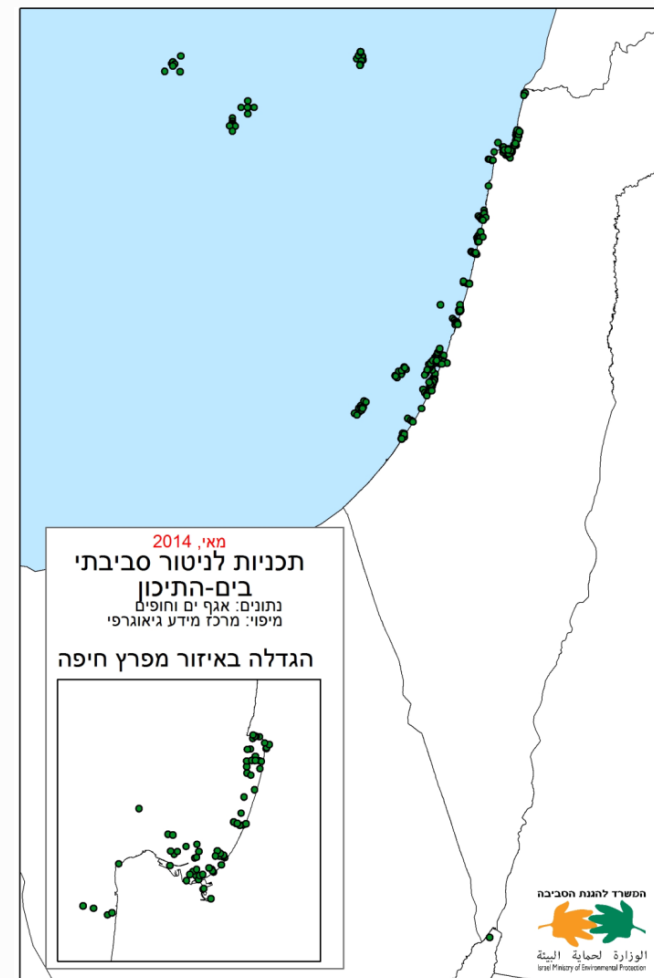

התמונה לקוחה מעיתון זווית

תכנית הניטור הלאומי

ניטור לאומי- בביצוע ח'א"ל

בעלי עניין בים התיכון

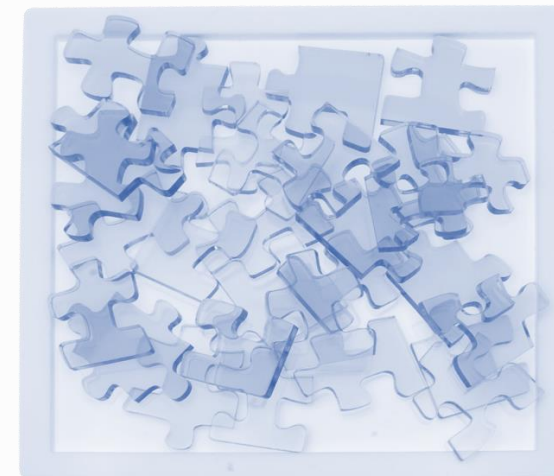
תכניות ניטור ממשלתיות נוספות בים התיכון

1. **משרד הביטחון – ניטור מזהמים בנמלים ומעגנות (מסקנות ועדת צוללי הקישון)**
2. **משרד החקלאות – ניטור שלל דייג**
3. **משרד הבריאות – ניטור חיידקי בחופי רחצה מוכרזים, ניטור איכות מי גלם במתקני התפלה**
4. **רשות הטבע והגנים – ניטור אקולוגי בשמורות ימיות וחופיות**
5. **מנהל התכנון (משרד האוצר) – סקרי רקע במסגרת תסקירי השפעה על הסביבה**

צורך בקיבוע מסגרת הניטור הלאומי

צורך בריכוז והנגשה של המידע
אין תקציב להנגשה, הגישה
למידע מוגבלת וחסרה מדיניות
להנגשת המידע

טלאי על טלאי מחד כפילויות
ומאיךר חוסרים

צורך בפורום לשיתוף מידע ותובנות
בין גופים שונים

מחויבות ארוכת טווח
לתיקצוב הניטור

תפקיד:
יכוז וביצוע מחקרים
תומכי ניטור לגישור
פערי הידע המדעיים
ביום התיכון

גורם מבצע ומתכלל
פעילות בגופי מחקר
נוספים

תפקיד:
להגדיר את
הדרישות מן
הניטור
פיקוח על
הביצוע

תפקיד:

- לבחון האם תוכנית הניטור הלאומי עונה על הצרכים הלאומיים כפי שהגדירה ועדת ההיגוי.
- להציע שיפורים ועדכונים של מרכיבי הניטור, לרבות הרחבה וקליטת תשתיות ניטור נוספות.
- להוות "עין מדעית" לבחינה של ממצאי הניטור ולהתרעה על מגמות בעייתיות

פרופ' בועז לזר, האוניברסיטה העברית בירושלים
פרופ' חזי גילדור, האוניברסיטה העברית בירושלים
פרופ' אליעזר קיט, הטכניון
פרופ' מיכה אילן, אוניברסיטת תל אביב
פרופ' מנחם גורן, אוניברסיטת תל אביב
פרופ' אילנה ברמן פרנק, אוניברסיטת בר אילן

שלבים בגיבוש החלטת הממשלה

חידוש תוכנית הניטור הלאומי 1

גישה האקולוגית המערכתית
Ecosystem Approach, EcAp, EO
Integrated Monitoring Assessment Plan

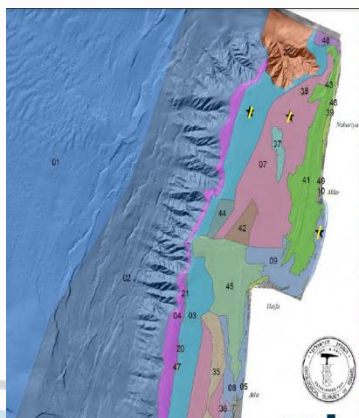
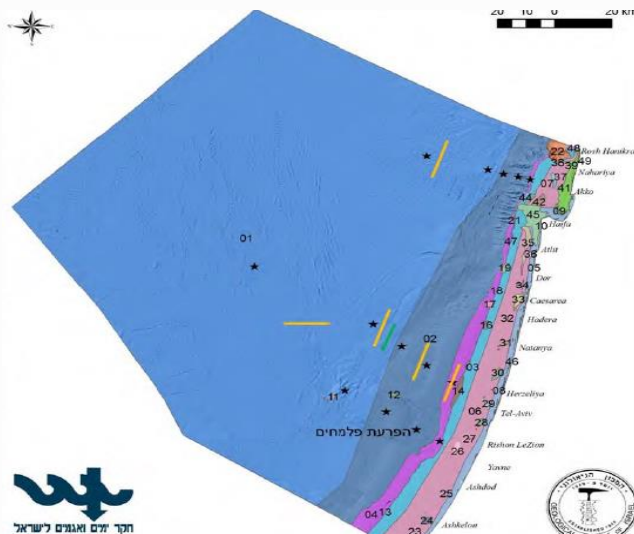
אימוץ האינדיקטורים והיעדים
ל"מצב סביבתי טוב"
Good Environmental Status, GES

1. מגוון ביולוגי
2. מינים פולשים
3. דגים וחסרי חוליות בעלי ערך מסחרי
4. מארגי המזון הימיים
5. העתרה בחומרי דשן
6. שלמות קרקעית הים
7. תנאים הידרוגרפיים
8. זיהום ים
9. מזהמים בדגי מאכל
10. פסולת ימית
11. רעש ואנרגיה

חידוש תוכנית הניטור הלאומי 2

התבססות על בתי הגידול שמופו במסגרת הסא"ס

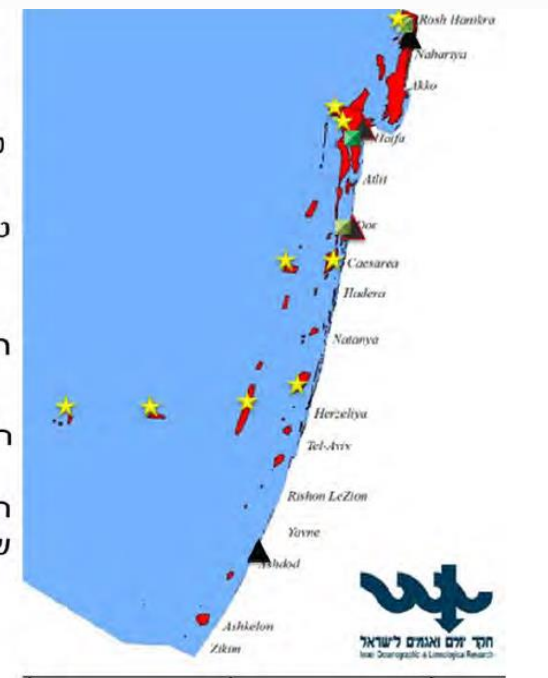

מצע רך

מיפוי התכנית במרחב ובזמן

- טבלאות גידוד - שתי עונות
- טבלאות גידוד - ארבע עונות
- רכסים רדודים - שתי עונות
- רכסים רדודים - ארבע עונות
- רכסים עמוקים - פעם בשלש שנים, עם AUV או ROV

מצע קשה

מחקר תומך ניטור

משרד המדע
והטכנולוגיה
Ministry of Science & Technology

משרד ראש הממשלה

החלטות ממשלה

אישור תכנית לאומית מורחבת לניטור הים התיכון

מספר החלטה: 4399

מאת: משרד ראש הממשלה

יחידה: מזכירות הממשלה

ממשלה: הממשלה ה-34, בנימין נתניהו

תאריך פרסום: 23.12.2018

החלטה מספר 4399 של הממשלה מיום 23.12.2018

נושא החלטה:

אישור תכנית לאומית מורחבת לניטור הים ה

משרד ראש הממשלה

אישור תכנית הניטור הלאומי

מחליטים:

לשם הבטחת מילוי מחויבויותיה על פי אמנת ברצלונה, קיבלה על עצמה ישראל להשתדל לפעול לניטור הסביבה של הים התיכון. נוכח הגידול במגוון ובהיקף הפעילויות באזור הים התיכון, בין היתר, פיתוח מאגרי גז טבעי, עלייה בהיקף התפלת מי ים, לחצי פיתוח גוברים לאורך החופים וכן בשל הצורך בקבלת מידע מלא על בריאות המערכת הימית ואפיון המגמות והשינויים בה לצורך קביעת מדיניות –

1. לאשר את הרחבת תכנית הניטור הלאומית לים התיכון של ישראל (להלן -"תכנית הניטור"), אשר מסתמכת על דוחות החברה לחקר ימים ואגמים לישראל בע"מ (חיא"ל) אשר העתקו נמצא במזכירות הממשלה. התכנית גובשה על-ידי המשרד להגנת הסביבה ומשרד האנרגיה בסיוע משרד המדע והטכנולוגיה, החברה לחקר ימים ואגמים, המכון הגיאולוגי לישראל, רשות הטבע והגנים, המרכז לחקר יונקים ימיים לישראל (מחמל"י) וועדת מומחים מהאקדמיה.

משרד ראש הממשלה

הקמת ועדת היגוי בין משרדית ליישום תכנית הניטור

יו"ר המדעניות הראשיות של משרד
האנרגיה והמשרד להגנ"ס

אזכור ותודע

משרד

הראשי של

המדען

משרד הביטחון,

משרד החקלאות,

משרד הבריאות,

משרד התחבורה,

משרד

התעשייה,

משרד

הבריאות,

משרד

הבריאות,

משרד

הבריאות,

משרד

משרד ראש הממשלה

תפקיד ועדת היגוי בין משרדית ליישום תכנית הניטור

מחליטים:

3. להטיל על ועדת ההיגוי לעקוב אחר ממצאי תכנית הניטור, לרכז את כל המידע הנוגע לניטור, לגבש הנחיות לאופן הצגת הנתונים הנאספים במרכז המידע הימי הלאומי לעיון ולפרסום, לאשר ולעדכן את תכנית הניטור בהתאם לצורך מדי שנה. כל זאת בכפוף להגבלות הביטחון ונוהלי ביטחון מידע שייקבעו על-ידי מערכת הביטחון ביחס לכלל הפעילות.
12. להטיל על ועדת ההיגוי לפעול לתיאום בין התוכנית הלאומית לבין תכניות ניטור נוספות הפועלות בים, תוך ייעול כלל מערך הניטור הימי בישראל.

משרד ראש הממשלה

הקמת ועדת מומחים מייעצת לוועדת ההיגוי

יו"ר נציג המשרד להגנ"ס
ד"ר דרור צוראל

מחליטים:

3.

להטיל על המדעניות הראשיות במשרד האנרגיה ובמשרד להגנת הסביבה למנות ועדת מומחים מייעצת לוועדת ההיגוי (להלן - ועדת המומחים), שבראשה יעמוד נציג המשרד להגנת הסביבה, ויהיו חברים בה מומחים מתחום מדעי הים ובריאות הציבור. ועדת המומחים תחווה דעתה על תכנית הניטור ועל איכות וממצאי דוחות הניטור, ותמליץ לוועדת ההיגוי על הצורך בעדכון פעולות הניטור. פעילות הוועדה תבוצע בכפוף להנחיות ביטחון מידע שיוגדרו על-ידי מערכת הביטחון.

חיא"ל גוף הביצוע העיקרי לתכנית הניטור

משרד ראש הממשלה

מחליטים:

5. להטיל על משרד האנרגיה לבחון, בכפוף לחוק חובת המכרזים והתקנות לפיו, לפעול באמצעות החברה הממשלתית חיא"ל.... כגוף הביצוע העיקרי לתכנית הניטור.

12. להטיל על משרד האנרגיה להתקשר עם חיא"ל דרך הסכם המסגרת, לביצוע התכנית בהתאם להנחיות יו"ר ועדת ההיגוי הבין-משרדית, וכן להתקשר עם הגורמים המתקצבים לצורך העברת תקציב הניטור כאמור לעיל.

משרד ראש הממשלה

התחייבויות חיא"ל

מחליטים:

לשם כך הממשלה רושמת לפניה הסכמת חיא"ל לבצע את הפעולות הבאות:

- לרכז את פעולות הניטור, לאסוף נתונים ולארכב דגימות.
- להרחיב את מרכז המידע הימי הלאומי ולעדכנו באופן שוטף בהתאם למידע המופק מתכניות הניטור השונות.
- להגיש לוועדת ההיגוי דו"ח שנתי של תוצאות הניטור המרכז את כלל פעולות הניטור מתוך המידע המרוכז במרכז המידע הלאומי.
- להחזיק ולהפעיל תשתיות ניטור לאומי ובכללן תחנות ומערכות למדידה רציפה של פרמטרים בים ומודלים אוקינוגרפיים אופרטיביים שיהיו תקינים ושימים בכל עת.
- להמליץ לוועדת ההיגוי על עדכון תכנית הניטור מדי שנה.
- להתריע בפני ועדת ההיגוי על תוצאות ניטור חריגות הדורשות התערבות הרשויות המתאימות במידת הצורך.
- להטמיע הנחיות ביטחון מידע בהתאם להנחיות מערכת הביטחון.

משרד ראש הממשלה

קול קורא למחקרים תומכי ניטור לגישור פערי הידע המדעיים בים התיכון

מחליטים:

6. להטיל על משרד המדע והטכנולוגיה לנהל, להוביל ולרכז, בהתייעצות עם ועדת ההיגוי, את המחקר האקדמי תומך ניטור לצורך גישור על פערי ידע מדעיים במזרח הים התיכון.

משרד המדע
והטכנולוגיה
Ministry of Science & Technology

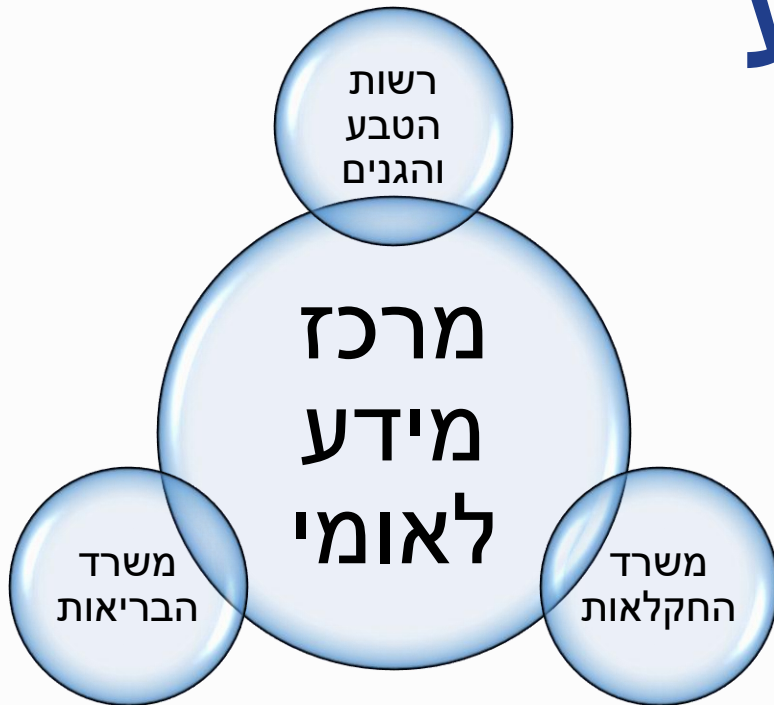
- משרד המדע והטכנולוגיה יקצה מתקציבו 2.6 מיליון ₪ מדי שנה לשנים 2019-2022 במסגרת תכנית תשתיות המחקר הלאומית לצורך הובלת, ריכוז וביצוע מחקרים תומכי ניטור לגישור פערי הידע המדעיים בים התיכון, זאת במסגרת תכנית העבודה השנתית. בהמשך, משרד המדע והטכנולוגיה יבחן את התמיכה במחקרים מעבר לשנת 2022.

משרד ראש הממשלה

ריכוז המידע במאגר מידע

מחליטים:

7. הממשלה רושמת לעצמה את התחייבותה של רשות הטבע והגנים לאסוף את נתוני הניטור שיבוצע על ידה במסגרת הניטור הלאומי ולהעביר דו"ח מסכם אחת לשנה לחיא"ל.
8. להטיל על שר החקלאות ופיתוח הכפר להעביר את נתוני הניטור המבוצע על-ידי משרדו לגבי מאמץ ושלל הדיג למרכז המידע הלאומי.
9. להטיל על משרד הבריאות להעביר את נתוני הניטור הבקטריוולוגי שהוא מבצע בחופי רחצה מוכרזים למרכז המידע הלאומי.

